

YĀGĀGORIN

Isarailinɔ pākpana Diizi 1:1-3:6

Yāgōgōri káakunɔ 3:7-3:31

Debora 4:1-24

Gidiɔn 6:1-8:35

Samusĩ 13:1-16:31

Isarailinɔ zìkana kɔn Kanaa borii kè aɔ gɔ̄nɔ

¹ Yɔsua gaa gbéra Isarailinɔ Dii gbèka wà bè: Dénɔ bé weé gá zì káwe kɔn Kanaanɔ káakuu?
² Ben Dii bè: Yudanɔ bé weé gá. À ma! Ma bùsu pì nàníne n̄ ɔzimɛ. ³ Ben Yudanɔ bè n̄ dane Simeɔnɔne: À mó à gá zeewe guu kè Ludaak kpàwa túbi ūu guu, wà zì ká kɔn Kanaanɔ wé gbasa wà gá zeare guu kè à kpàawaan. Ben Simeɔnɔ gàanyo.
⁴ Kè Yudanɔ gàa le, Dii Kanaanɔ kɔn Perizinɔ nàníne n̄ ɔzí, ben aɔ n̄ dède zaa Bezəki bɔrɔ kuri. ⁵ Gwen aɔ Adonibezeki lèn aɔ zì kào, ben aɔ Kanaanɔ kɔn Perizi pìnɔ dède. ⁶ Kè kína pì e bàa leε, ben aɔ pèa. Aɔ à kù, ben aɔ à ɔnemidaanɔ kɔn à gbánemidaanɔ zɔ̄zɔ̄. ⁷ Ben Adonibezeki bè: Ma kí gɔ̄n baaagɔ̄ akurinɔ ɔnemidaanɔ kɔn n̄ gbánemidaanɔ zɔ̄zɔ̄, ben aɔ pòblee kè lèe ma teebu gizí kɔ̄ wè. Lán má kè gbé pìnɔne nà, à fian Ludaak bòmɛ. Ben aɔ gàao Yerusalɛmu, gwen à gàn.

⁸ Kè Yudanɔ lèe Yerusalɛmu, aɔ̄ sì, ben aɔ à gbénɔ dède kɔn féeedaaao aɔ té sɔ̄a. ⁹ Beee gbéra Yudanɔ gàa wà zì ká kɔn Kanaa kè aɔ̄ kú gusisideennɔ kɔn Negevio kɔn gusararaao. ¹⁰ Aɔ gàa wà lèe Kanaa

kè wà kú Eblonunoa. Eblonu tón Kiriataba yā. Gwen aጀ zì blèn Sesai kōn Aimao kōn Talamaioa.

¹¹ Bōna gwe aጀ gāa lēe Debideenəa. Dēbi tón Kiriasefa yā. ¹² Ben Kalebu bē: Gbē kē lēe Kiriasefa pìa à sìn, mé ma nénɔgbē Akasa kpáa nɔɔ ū. ¹³ Kalebu dāaro Kenazi nē Ḍtɔnieli bé à sì, ben Kalebu a nénɔgbē pì kpàa. ¹⁴ Kē à à sè, ben à nàkɔrēa à gá tɔɔte wéé ke a dea. Kē nɔgbē pì pita a zaakia, ben Kalebu à là à bē: Bón ñ yezi? ¹⁵ Ben à wèala à bē: N̄ gbaa keme. Zaake guu kē n ma gbaa kú Negevi gbáan, ñ ma gba à íbɔkidee dɔ. Ben Kalebu à gbà guu kē à íbɔkii kún sìsì musu kōn kē à íbɔkii kú guzuré guuo.

¹⁶ Musa anzure borii kē wè be Keninɔ bò wéte daminalideen kōn Yudanɔ, aጀ gāa wà vɛɛñyo ñ bùsun Aradi sae Negevi gbáan. ¹⁷ Ben Yudanɔ kōn ñ dane Simeonɔ gāa wà lēe Kanaa kē aጀ kú Zefanəa. Aጀ wéte pì kàate mámmam, ben aጀ tó kpàne Ḍoma. ¹⁸ Yudanɔ Gaza kōn Asakelɔnɔ kōn Ekerɔnuo kōn ñ guunɔ sì. ¹⁹ Dii kúnyo, ben aጀ ñ gukpiidee sì, mɔde aጀe fɔ wà pè gusararadeenɔaro, kē gbē pìnɔ sɔgoro mòpɔnɔ vĩ yānzi. ²⁰ Wà Eblonu kpà Kalabua, lán Musa à lé gbè nà, ben à pè Anaki borì gɔɔn aagɔɔnɔa gwe. ²¹ Beyāminɔ sɔɔ e pè Yebusi kē aጀ kú Yerusalemnɔaro, ben Yebusinɔ kúnyo Yerusalemu ai kōn a gbàao.

²² Yusufunɔ sɔ lēe Betelia bensɔ Dii kúnyo. ²³ Beteli tón Luzu yā. Kē aጀ gbēnɔ zì Beteli asii gwa, ²⁴ gu'asiigwari pìnɔ gɔgbē ke è èe bɔɔ wéte pìn, ben aጀ bène: N̄ owe dian wé ke nà wà gẽ wéte guu wé gbékéé kenné. ²⁵ Kē à zé òdɔańnɛ, ben aጀ wéte pì deenɔ dède kōn fēedaao, ben aጀ gɔgbē pì tò kōn à

danenɔ́ ní píngi. ²⁶ Gɔ̄gbɛ́ pì gàa Itinɔ́ bùsun à wéte kàe gwe, ben à tó kpàne Luzu. Tó beee bé à gɔ̄nɛ ai kɔ̄n a gbàao.

²⁷ Manasenɔ́ e pé Kanaa kè aɔ̄ kú Betesã kɔ̄n Tanakio kɔ̄n Dɔ̄ruo kɔ̄n Ibleamuo kɔ̄n Megidoo kɔ̄n ní lakutunɔ́aro, zaake aɔ̄ gí wà kpé vɛ̄e bùsu pìmme. ²⁸ Kè Isarailinɔ́ gbáaa è, ben aɔ̄ Kanaanɔ́ dà zòzǐn, aɔ̄oe péríma ní píngiro. ²⁹ Lemɛ se Eflaimunɔ́ e pé Kanaa kè aɔ̄ kú Gezanɔ́aro, ben aɔ̄ kú gwe ledo. ³⁰ Lemɛ dɔ̄ Zebuluninɔ́ e pé Kanaa kè aɔ̄ kú Kitironu kɔ̄n Naloluonɔ́aro, ben aɔ̄ ní dá zòzǐn. ³¹ Lemɛ dɔ̄ Asanɔ́ e pé gbɛ́ kè aɔ̄ kú Ako kɔ̄n Sidɔ̄o kɔ̄n Alabuo kɔ̄n Akazibuo kɔ̄n Elebaø kɔ̄n Afekio kɔ̄n Reobuoaro, ³² ben aɔ̄ vɛ̄e ledo kɔ̄n Kanaa bùsudee pìnɔ́. ³³ Lemɛ dɔ̄ Nafatalinɔ́ e pé Besemɛsideenɔ́ kɔ̄n Betanadeenɔ́aro, ben aɔ̄ vɛ̄e ledo kɔ̄n Kanaa bùsudee pìnɔ́ aɔ̄ ní dá zòzǐn. ³⁴ Amɔ̄rinɔ́ Daninɔ́ yìpa aɔ̄ ní kpá gukpiideen, aɔ̄oe weíne aɔ̄ mó vɛ̄e gusararaanlo. ³⁵ Amɔ̄ri pìnɔ́ gí wà kpé vɛ̄e Eresi kpiiia kɔ̄n Ayalɔ̄nio kɔ̄n Salabimuo. Kè Yusufunɔ́ gbáaa kàara, ben aɔ̄ ní dá zòzǐn. ³⁶ Amɔ̄rinɔ́ bùsu lézɛkii nàa zaa Swí Gbèkotozen ai à gàa pé Selaa ai à gàao ae kpa.

2

Dii Malaika bɔ̄ à mɔ̄na Isarailinɔ́zi zaa Bokimu

¹ Dii Malaika bɔ̄ Giligala à gàa Bokimu à bè: Ma a bɔ̄e Igipiti, ma gɛao bùsu kè ma la dà a dezinɔ́ne kèkii guu. Ma bè mé ma bà kuunaaø yā gborø zikiro. ² Má òare a yā tón kakɔ̄a kɔ̄n bùsu kè deenɔ́oro. Má òare à ní sa'okiinɔ́ gborø, ben ée ma yā maro. À kè dia á kè lεε? ³ Tò! Méε ooare, mé

pém̄maare dɔro. Aɔéḡ d̄eare lè ū a gbànt̄ea bens̄ aɔ tāanɔ éḡ d̄eare takutεε ū. ⁴ Kè Dii Malaika yā pì ò Isarailinɔne, aɔ ó dò gbāngbān. ⁵ Ben aɔ tó kpà guu pìn̄e Bokimu, ben aɔ saa ò Diia gwe.

Isarailinɔ kp̄eelina Ludanε

⁶ Yɔsua gbēnɔ gbarēna gb̄era baade ḡàa à guu kè wà kpàa túbi ūu kù. ⁷ Aɔ dò Diizi Yɔsua gurɔɔa píngi kɔn gb̄ensi kè aɔɔ kuu à gb̄eraanɔ gurɔo dɔ. Gb̄ensi pìn̄o wéé sì yā bíta kè Dii kè Isarailinɔnele píngi. ⁸ Kè Dii zòbleri Nuni n̄é Yɔsua kè wè basɔɔro akuri, ben à ḡà. ⁹ Wà à v̄ii guu kè d̄e à túbi ūu guu zaa Timina Eresi, Efaimunɔ gukpiideen, Gaasi kp̄ii gu'igbāroo kp̄a.

¹⁰ Kè Yɔsua gurɔ gbēnɔ ḡàga n̄ píngi, n̄é kè aɔ f̄ee n̄ gberaanɔ Dii dɔro, bens̄ aɔ yā kè à kè n̄ dezinɔne dɔro. ¹¹ Ben aɔ yā kè zaa Diine kè aɔ dò tāanɔzi. ¹² Aɔ p̄a kpà Dii n̄ dezinɔ Luda kè à n̄ b̄e Igipitizi, aɔ t̄e borii kè aɔɔ ligañzino tāanɔzi aɔ dɔnzi k̄éñne, ben aɔ Dii p̄o f̄e. ¹³ Aɔ p̄a kp̄azi aɔ dò Baalizi kɔn Asatoreo. ¹⁴ Ben Dii p̄o f̄eñzi à n̄ ná n̄ wéetāmmarinɔne n̄ ɔz̄i aɔ n̄ wáa. À n̄ kpá n̄ ibεε kè aɔɔ ligañzino, ben aɔɔe f̄ɔ wà ḡi n̄ z̄indao n̄ ibεε pìn̄o ɔz̄iro. ¹⁵ Gurɔo kè aɔ ḡàa z̄ì ká píngi, Dii è bɔ n̄ kp̄eem̄e le yā tón bɔñyo nnaro yāñzi, lán à dàñne n̄ swāla nà, ben aɔ ḡɔ wéetāmma bíta guu.

¹⁶ Ben Dii yāḡgɔrino b̄ɔbɔ n̄ té le aɔ n̄ sí n̄ wéetāmmarinɔa. ¹⁷ Mɔde aɔè n̄ yāḡgɔri pìn̄o yā maro, aɔ pāpāa kè wà dɔnzi kè tāanɔne. Aɔ k̄é zé kè n̄ dezinɔ s̄ea kpakpaa, aɔèḡ yā kè Dii d̄lēñnenɔ kūna lán n̄ desi pìn̄o bāro. ¹⁸ Tó Dii yāḡgɔri b̄ɔ n̄ té, èḡ kú kɔn yāḡgɔri p̄io, ben èḡ n̄ sí n̄ ibεenɔ

ɔzī ai yāgōgōri pì wèndi lén, zaake tó a᷑ mbo gbē kē a᷑e ḡ tōm̄ma a᷑e īa daṁmano yānzi, Dii è n̄ wēnda gwamē. ¹⁹ Tó yāgōgōri gā s᷑, a᷑e eara wà yaka dē n̄ den̄lamē. A᷑e dō tāan̄zi a᷑e n̄ gbāgbā a᷑e dōnzi keńne. A᷑e n̄ yāzaak̄na pìn̄ kōn̄ n̄ swāgbāaaō tōrō.

²⁰ Ben Dii pō fēńzi à bē: Zaake borii kē ma bà kuuna kōn̄ n̄ dezino yā gbōro a᷑e ma yā maro, ²¹ mé péńne borii kē Yōsua gā à n̄ tō n̄ bùsunno kea dōro. ²² Mé n̄ swi ke Isarailin̄a le mà n̄ yō mà gwa, tō a᷑e ma zé sé a᷑gō ma yā kūna lán̄ n̄ dezino kū nà, ke tō a᷑e ke lero. ²³ Beeee yānzin Dii borii pìn̄ tō gwezi. Èe n̄ na Yōsuane a᷑zī à pēńma gōro.

3

¹ Dii borii pìn̄ tō gwe le à Isaraili kē wèe Kanaa bùsu zì ká n̄ wāaroono yō à gwao, ² le dō à zìkana dada gbē kē a᷑o zìkana dō yāroo pìn̄ne. Borii pìn̄n̄ yē: ³ Filisitin̄n̄ kína gōon̄ sōroon̄ kōn̄ Kanaan̄ píngi kōn̄ Sidōdeeno kōn̄ Ivi kē a᷑o kú Leban̄ gukipideenn̄ zaa Baali Em̄oni gbēa ai à gāa pé Lebo Amataa. ⁴ À n̄ tō le à Isarailin̄ yō à gwao, tō a᷑égō yā kē à dìe n̄ dezino Musa gāzīn̄ kūna. ⁵ Beeee yānzin Isarailin̄ vēe Kanaan̄ té kōn̄ Itin̄ kōn̄ Am̄orin̄ kōn̄ Perizin̄ kōn̄ Ivin̄ kōn̄ Yebusin̄ozi. ⁶ A᷑ n̄ nēn̄gbēn̄ sè nō ū bens̄ a᷑ n̄ nēn̄gbēn̄ kpāsā borii pìn̄ nēgōgbēn̄a, ben a᷑ dō n̄ tāan̄zi.

Otōnieli

⁷ Isarailin̄ yā kē Dii ḡizi kē. Dii n̄ Luda yā sāńgu, ben a᷑ dō Baalizi kōn̄ Asatoreo. ⁸ Ben Dii pō fēńzi à n̄ yā Mēsōptamia bùsu kí Kusārisataimua, ben a᷑ zò blēne ai wē sōraagō. ⁹ Kē a᷑ wii pē Diizi, ben à

mìsiri bò́nne, àmbe Kaləbu dāaro Kenazi né Òtənieli ū. Àmbe à n̄ bó. ¹⁰ Dii Nini sùa, ben à yā gògō Isarailinōne à dò́nne ae zì guu. Dii Məsəpətamia bùsu kí Kusārisataimu nàne a ɔzī, ben à gbāaa mònne. ¹¹ Ben a᷑ bùsu gò kaena aafia wè baplaa ai Kenazi né Òtənieli gòa gao.

Eudu

¹² Isarailinō èara wà yā kè Dii gìzi kè dɔ, ben Dii tò Mɔabu kí Egeloni gbāaa mònne à zaaa kè a᷑ kè pì yänzi. ¹³ Egeloni Amɔninō kōn Amaləkinō nàawa, ben a᷑ mò wà lèe Isarailinō a᷑ wéte daminalidee sì. ¹⁴ Isarailinō zò blè Mɔabu kí Egeloni ne ai wè baro plaasai. ¹⁵ Ben a᷑ wii pè Diizi, ben à mìsiri bò́nne, àmbe Gera né Eudu, Bεyāmi borii ū. Òzedeemē. Isarailinō à zì tángba kpá Mɔabu kí Egelonia. ¹⁶ Eudu fée lékpaplaadee pì à gbāa kà gásásuu do. À nà a gbáda oplaaa a uta gbáru, ¹⁷ ben à gòa à tángba kpà Egelonia. Egeloni s᷑ né gbē mèdeemē maamaa. ¹⁸ Kè Eudu kōn gbē kè a᷑ tángba sè wà gáaonō tángba kpàa wà yāa, ben Eudu a gbē pìnō gbàre zén. ¹⁹ Ben à èara tāa kè kú Giligala sae à sù kína pì kiia dɔ à bë: Má asiyyā ke vī mà onne. Ben kína pì bë: À tó mà yā ma, ben à iba kè a᷑ kúonō bò. ²⁰ Egeloni vëena ado kpé musu īampakiin, ben Eudu s᷑zì à bë: Má yā kè bò Luda kiia vī mà onne. Kè kína pì fée a kítan, ²¹ ben Eudu a fée gà à wòto kōn ɔzəeo a gbáda oplaaa, ben à à zò a gbeεεn. ²² Ben fée pì gè à gbeεεn kōn a páo píngi ai à bò à kpeε kpa. Eudu e fée pì wotoro ai à gbeε nòsi dààla. ²³ Eudu bò kpεεlēa à kpé īampakii pì zé tāta à mònne kà.

²⁴ À bɔna gb̄era Egelɔni zìrinɔ mò a᷃ ūampakii pì zé è kāna, ben a᷃ b̄è: Eéḡ b̄ikp̄ee k̄ee kp̄é ūampakiiyan yee? ²⁵ A᷃œ à dāa ai a᷃ b̄idi k̄e. K̄e a᷃œ è èe zé wēñnero, ben a᷃ m̄n̄e s̄e wà w̄e a᷃ ḡe wà n̄ dii è daena tɔ̄te ḡe ū. ²⁶ Gurɔ k̄e a᷃œ kp̄é w̄e kí dāa le, Eudu b̄aa l̄è à d̄ tāa p̄inɔzi à t̄ Seira. ²⁷ K̄e à k̄a gwe, à t̄ wà kuu p̄e Efaimu gukpiideen, ben Isarailinɔ p̄itao kpiiinɔa, Eudu d̄b̄ne ae. ²⁸ À b̄eñne: À témazi, zaake Dii a ib̄ee M̄abunɔ n̄are a ɔz̄i. A᷃ t̄ezi, ben a᷃ Yoda bikūkii k̄e è gá M̄abunɔ b̄usun s̄i, a᷃œ we gb̄ke bikū d̄oro. ²⁹ Z̄i beeee a᷃ M̄abu ḡḡ gb̄aaanɔ d̄ede lán b̄or̄ kuri bà, a᷃ gb̄kee e b̄ro. ³⁰ Z̄i beeee Isarailinɔ gb̄aa mò M̄abunɔne, ben a᷃ b̄usu ḡò kaena aafia ai w̄e basiiḡ.

Samaga

³¹ Eudu gb̄era Anata né Samaga Filisitininɔ d̄ede ḡɔn wàa aaḡ k̄n zùdāgoo. À Isarailinɔ mì sì se.

4

Debora k̄n Barakio

¹ K̄e Eudu ḡà, Isarailinɔ ɛara wà yâ k̄e Dii ḡizi k̄e d̄o. ² Ben Dii n̄ yâ Kanaa kí Yab̄i k̄e v̄eena Azoa. À z̄lkpeenɔ gb̄ensi t̄n Sisera. À been Arose Goyimu. ³ À s̄ogoro m̄p̄onɔ v̄i m̄en wàa siiḡ kp̄é bas̄oro. À gb̄aa mò Isarailinɔne p̄as̄ip̄as̄i ai w̄e baro, ben Isarailinɔ wii p̄e Diizi.

⁴ Gurɔ beeee n̄gb̄ annabi k̄e w̄e ben̄ Debora, Lapido nañɔ de Isarailinɔ yāḡḡri ū. ⁵ È yâ ḡḡn̄ne a damina lí gb̄aru Rama k̄n Betelio dagura Efaimunɔ gukpiideen. Isarailinɔ èḡ gaa à kiiia gwe. ⁶ Ben à Abinɔamu né Baraki k̄e kú Kedesi,

Nafatalinɔ bùsun sìsi à bènɛ: Dii Isarailinɔ Luda bè ñ fee ñ gá Nafatalinɔ kɔn Zebuluninɔ sé gɔɔn bɔrɔ kuri ñ gáñyo Tabo kpiiiia. ⁷ Dii é Yabí zìkpεenɔ gbënsi Sisera gáe à móo Kisɔ swaazi kɔn à sɔgoronɔ kɔn à zìkpεenɔ paripari, gwen eé à nannɛ n ɔzïn. ⁸ Ben Baraki bènɛ: Tó né gámao dé, mé gá. Tó né gámao sɔro, mé gáro. ⁹ Ben Debora bè: Mé gányo, mɔde zaakε ñ ò lε, èe ke n tɔ bé eé bɔro. Nɔgbëen Dii é Sisera nanɛ a ɔzï sa. Ben Debora fée à gàao Kedesi. ¹⁰ Ben Baraki Zebuluninɔ kɔn Nafatalinɔ kàkɔa Kedesi, ben à dà zén kèsɛ kɔn gɔɔn bɔrɔ kuri pìno. Debora kú ñ té.

¹¹ Keni borı Eberu bò Keninɔ bùsun yã, à mò à bùra kàe gbí lí kè kú Zananimu gbáru Kedesi sae. Keninɔ né Musa anzure Obabu boriiñ dokeme.

¹² Wà ò Siserane kè Abinɔamu né Baraki gàa Tabo kpiiiia, ¹³ ben à a sɔgoro mòpɔnɔ kàkɔa mèn wàa siigɔ kɔn basɔorooo kɔn zìkari kè aɔɔ kúonɔ. À ñ sé Arose Goyimu, aɔ gàa Kisɔ swaazi. ¹⁴ Ben Debora bè Barakine: Ñ gá, zaakε gbàan Dii é Sisera nannɛ n ɔzï. À dε Dii gñlakε à dñnnɛ ae kò fá. Ben Baraki pìta Tabo kpiiiia kɔn zìkari gɔɔn bɔrɔ kuri pìno. ¹⁵ Dii tò Sisera kɔn à sɔgoronɔ kɔn à zìkarinɔ lèkɔa Baraki fñedaanɛ, ben Sisera bò a sɔgoron à bàa lè. ¹⁶ Baraki pèe Sisera zìkarinɔ kɔn ñ sɔgoronɔzi ai Arose Goyimu. Gwen à ñ déden kɔn fñedaao ñ píngi, baa gbë mèn do èe gɔro. ¹⁷ Ben Sisera bàa lè kèsɛ à gàa Keni borı Eberu naɔ Yaeli kuta kiia, zaakε Azo kí Yabí kɔn Eberu bëdeenɔ kɔ yã mà yã. ¹⁸ Yaeli bò à dààlε à bè: Ñ mó ñ gẽ kpén, Maree. Ñ gẽ! Ñton tó vĩa n kûro. Kè à gɛ, ben nɔgbë pì bisa

dààla, ¹⁹ ben Sisera bène: Ímii e ma dεε. Ñ ma gba í mà mi. Ben à zwi tùu sè à tònε à mì, ben à èara à bisa kùàla. ²⁰ Sisera bène: Ñ ze kpεεle. Tó gbẽke mò à n la à be, gbẽkee kú kẽ́, ñ bene, auo. ²¹ Kpasa'ii à sè, ben Eberu nañ Yaéli kuta káro sè kõn ereeo à sõo Siserazi tεε, ben à káro pì pè à swágεεa à pà ai à gẽ à gàa à tɔ̄tε kù, ben à gà. ²² Baraki sõo e pεεe Siserazi, ben Yaéli bò à gàa à dààle à bè: Ñ mó mà gbẽ kè née weteε ɔdɔanne. Kè à gẽ kpén, ben à Sisera è daεna, à gà kõn károo pena à swágεεa. ²³ Zĩ beeean Luda Kanaa kí Yabī bùsa Isarailinõne. ²⁴ Ben Isarailinõ pásíkεe e kaara ai aõ gaa wà Kanaa kí Yabī dèo.

Ben aõ bùsu gò a làakaria ai wè baplaa.

6

Midiānɔ ɔtɔ̄na Isarailinɔa

¹ Isarailinɔ èara wà yã kè Dii gìzi kè dɔ, ben Dii ná Midiānõne n̄ ɔzĩ ai wè swεεplaa. ² Kè Midiānɔ e o tɔ̄m̄ma, ben Isarailinɔ utekiinɔ kèkε gukpiideenɔn kõn gbèwεenɔ kõn sètεpɔ̄tunɔo. ³ Tó aõ pó tɔ̄, Midiānɔ kõn Amalekinɔ kõn ɔfántεbɔε kpa bori pãndenɔ è mó wà lεεmamε. ⁴ Aõè mó wà bùra káε n̄ bùsun, ben aõè n̄ bura pónɔ yakańnε ai à gá péo Gazaa. Aõè póke tó Isarailinõnεro ke sãa ke zù ke zaaki. ⁵ Aõè mó kõn n̄ pókádeenɔ kõn n̄ bisakutaanɔ paripari lán sutẽnɔ bà. Gbẽke ègɔ m̄pino kõn n̄ lakuminɔ lé dɔ̄ro. Aõè mó wà bùsu yakamε. ⁶ Midiānɔ Isarailinɔ kpà takasikεεzi, ben aõ wii pè Diizi.

⁷ Kè aõ wii pè Diizi Midiānɔ yã musu lán beee bà, ⁸ ben Dii annabi bòńnε à bè: Mamɔma Dii Isarailinɔ Luda ma bè ma a bɔ zòbleen ma a bɔε Igipiti. ⁹ Ma a

bɔ Igipitinc ɔzī kɔn gbẽ kè aɔ̄ tɔ̄awaano ñ píngi ma pér̄maare, ben ma ñ bùsu kpàawa. ¹⁰ Kè ma bèare mámbe Dii a Luda ū, àton Amɔri kè á kú ñ bùsunno tāano gbãgbāro, ben a gi ma yã mazi.

Dii Malaika bɔ à mɔna Gidiɔnzi

¹¹ Dii Malaika mò à v̄ee gbí lí gbáru zaa ɔfla, Abieza bori Yoasi b̄e wéte. À né Gidiɔn e blew̄ee gbẽe geipi'ifɛki w̄een le Midiānɔ tón à ero yānzi. ¹² Kè Dii Malaika bɔ à mɔzi, à bène: Gõ gbāaa, Dii kúnyo. ¹³ Ben Gidiɔn bène: Maree, tó Dii kúwao, bóyānzin yā kènɔ wa lezi píngii? Dabuyā kè wa denɔ à yā tɔ̄kèweenɔ kú mámbe? Aɔ̄ b̄e Dii wa bɔ̄e Igipiti, mɔde tiala à pâ kpàwazi, ben à wa na Midiānɔne ñ ɔzī. ¹⁴ Ben Dii ae dɔ̄a à b̄e: N̄ gá kɔn gbāaa kè ñ v̄io ñ Isarailinɔ bɔ̄ Midiānɔ ɔzī. À d̄e mámbe mée n̄ zîi fá. ¹⁵ Ben Gidiɔn à là à b̄e: Maree, mé fɔ̄ mà Isarailinɔ bɔ̄ diame? Ma ua bé à kësāna Manasenɔ té bensō mámbe má néngo deńla ma de b̄edeenɔ té. ¹⁶ Dii wèàla à b̄e: Mégɔ̄ kúnyo, né Midiānɔ lé ñ n̄ lán gbẽ mèn doo bà. ¹⁷ Ben Gidiɔn bène: Tó ma n̄ pɔnnaa è, ñ sèeda ɔdɔamé le màgɔ̄ dɔ̄ kè m̄be née yā oomao. ¹⁸ N̄ton gu kèro ai mà su. Mé mónn̄e kɔn gbaao mà dienn̄e. Ben à wèàla à b̄e: Mégɔ̄ kú kè ai ñ εara ñ su.

¹⁹ Gidiɔn gàa à blène dè à kèkε, à buredi sésse'ɛz̄esai kè kɔn wísiti kilo kurio. À n̄òbɔ̄ kà gbín à dò kà oroon à gàao gbí lí pì gbáru gwe, ben à dien̄e. ²⁰ Luda Malaika bène: N̄ n̄òbɔ̄ kɔn buredio sé ñ káe gbè kèkiia ñ dò εea. Ben à kè le. ²¹ Ben Dii Malaika gò kè à kūna zɔ̄ n̄òbɔ̄ kɔn buredi pìoa, ben té bɔ̄ gbè pì guu à kù n̄òbɔ̄ kɔn buredi pìoa, ben Dii Malaika pì

gusii lè. ²² Kè Gidiōn dò Dii Malaikamē, à bè: Kúku Dii Luda, ase n Malaikan ma wée siàle têtenté? ²³ Ben Dii bène: Ngõ kú aafia! Nton tó vĩa n kûro.

Né garo. ²⁴ Gidiōn Dii gbāgbākii bò gwe, ben à tó kpà guu pìne Dii Aafiade. À kú Ofla Abieza gwe ai kõn a gbåao.

Taa gbāgbākii gborona

²⁵ Zī beeee gwâavī Dii bène: N n de zùswaree kè kà wè swεεplaa kū ñ Baali gbāgbākii kè n dee vīi gboro ñ Asera lí kè ze à sae zō ñ ne. ²⁶ N mamoma Dii n Luda gbāgbākii bo a zéa gu gbāaa kèkii musu. N Asera lí kè ñ zō sée yàka ū ñ sa'opø kè wè ká téen à té kū oma kõn zù pio. ²⁷ Ben Gidiōn a zíkérinø sè gōon kuri à kè lán Dii òne ñà. Kè èe vĩa këe a de bëdeenoñe kõn wéteedenø yânzi, èe we à kè fãantero, gwâavīn à kè.

²⁸ Kè wéteedenø fée kñgo, añø è wà Baali gbāgbākii gbòro wà Asera lí kè ze à sae zō wà nè wà saa ò kõn zùo sa'oki dufu kè wà bòa. ²⁹ Ben añ kõ lala: Dé bé à kèkii kè? Kè wà dònízi wà gbèkagbekà, ben añ mà wà bè: Yoasi né Gidiōn bé à kè le. ³⁰ Ben wéteedenø gàa wà bè Yoasiné: N bɔ kõn n néo wà à dë, zaake à Baali gbāgbākii gbòro bensõ à Asera lí kè ze à sae zō à nè. ³¹ Ben Yoasi bè gbë kè añø ligaaaziinø: Ámbe é yã sí kõn Baalio? Ámbe é à bô? Weé gbë kè yã sìo dë ai guu gõ gá dɔ. Tó tãan à ū, à gí a zîndao à gbāgbākii kè wà gbòro yânzi. ³² Zī beeee wà tó kpà Gidiōnnø Yerubaali wà bè: Wà à tó kõn Baalio, zaake à gbāgbākiin à gbòro.

Gidiōn sèedagbekana Diia

³³ Midiānō kōn Amalēkinō kōn ḥfāntēbōe kpa gbē pāndenō kōkàkōa ní píngi aō bikù Yodaa, ben aō bùra kàe Yezerili guzuren. ³⁴ Dii Nini sù Gidiōn-a, ben à Abiezano sisi kōn kuuo le aō mó wà téazi. ³⁵ À gbēnō zì Manaseno bùsu gu píngia wà ní sísi se aō mó wà téazi. Ben à gbēnō zì Asanō bùsun kōn Zebuluninō bùsuo kōn Nafatalinō bùsuo. Ben aō mò wà nàm̄ma.

³⁶ Gidiōn bè Ludane: Tó né Isarailinō bō ma gázī lán n à lé gbèmē nà, ³⁷ ní gwa, mée sâkâ kaee blēwēegbékiiia. Tó kpíi kpà sâkâ pìa ado, bensō tōtē gò kori, mē dō sa kē né Isarailinō bō ma gázī lán n ò nà. ³⁸ Ben à kē le. Kè guu dō, ben à fée idē'ide, à sâkâ pì fè, à í taa pà. ³⁹ Ben Gidiōn bè Ludane: Nton pō fēmaoro. Má yezi mà yā gbekamma gèn do dō. N tó mà gwa sâkâa gèn do dō. Kèkii sa, ní tó kpíi kpá tōtēa ado, sâkâ gō kori. ⁴⁰ Gwāavī beeaa Ludaakē le. Kpíi kpà tōtēa gu píngia, sâkâ bé à gò kori ado.

7

Gidiōn kōn a gbēnō zìblena Midianō

¹ Gidiōn kōn gbē kē aō kúonō fée kōngō idē'ide aō gâa wà bùra kàe Arodi ibokiia. Midiānō bùra kú guzuren gu'igbâroo kpa Mōre sîsîgēezi. ² Ben Dii bè Gidiōnnē: Gbē kē aō kúnyonō kē pari, mē Midiānō nañne ní oziro. Tó má ní náñne ní ozi, aōé īa dā wà be ní zînda gbâaa bé à ní bō. ³ N kpâakpa ke gîa ní beñne, gbē kē swē kēn, ben èe lugalugaa, adee eara. Ben gōn bōrō baro awēplaaa èara, gōn bōrō kuri bé à gō. ⁴ Ben Dii bè Gidiōnnē: Aō kpé pari ai tia. N gânyo í kiia, mē ní pleplenne gwe. Gbē kē má

ònne aጀé gányonጀ bé weé gá, gbጀ kጀ má ònnne aጀé gányoroonጀ sጀ bé weé gጀ. ⁵ Kጀ à gáańyo í kiia, Dii bène: N̄ gbጀ kጀ n̄ è aጀ lé pጀ ía lán gbጀe bàno plékጀte kጀn gbጀ kጀ aጀ kùe n̄ kosooa wà í dጀ cጀo wèe miinጀ. ⁶ Gbጀ kጀ aጀ lé pጀ íano gጀon wàa do kpጀ basጀromጀ. Gbጀ kpaaanጀ sጀ kùe n̄ kosooa aጀ í mì. ⁷ Ben Dii bጀ Gidiōnne: Mé Midiānጀ naare a ḥzī kጀn gጀon wàa do kpጀ basጀroo kጀ aጀ lé pጀ íano sa mà a bo. N̄ gbጀ kpaaanጀ gbarጀ, aጀ baade tá a be. ⁸ Ben Gidiōn gጀon wàa do kpጀ basጀroo pጀnጀ sጀ, aጀ gbጀ kጀ aጀe taa beenጀ kūsāenጀ kጀn n̄ kuunጀ sìmma, ben à n̄ gbáe.

Gidiōn kú s̄l̄s̄l̄ musu, Midiānጀ bùra kú guzuren à gízī. ⁹ Gwāavī beeaa Dii yā òne à bጀ: N̄ fጀe n̄ gáńzi n̄ bùran, zaake ma n̄ nánne n̄ ḥzī. ¹⁰ Tó vīa e n̄ kūu n̄ gáńzime, n̄ pita n̄ gá ledo kጀn n̄ zīkeri Purao ¹¹ n̄ swā kpá yā kጀ aጀe oozi. Yā pì e n̄ gba swē le n̄ gáńzi n̄ bùran. Ben à pita kጀn a zīkeri Purao aጀ sጀ n̄ bùra lézi. ¹² Midiānጀ kጀn Amalekinጀ kጀn ḥfāntēbጀe kpa gbጀ pāndenጀ kaena guzuren n̄ píngi, aጀ kpá lán sutēnጀ bà. Wèe fጀ wà n̄ lakuminጀ nàroro, aጀ pari lán ísiale bùsu'āatē bà.

¹³ Kጀ Gidiōn kà gwe, à gbጀke lè, èe a nanaa tጀkጀe a gbጀndoone à bጀ: N̄ nanaa kጀ má ò ma. Má è buredi kጀo kporogoo e gbegere paa, ben à lèe wa bùran à sì bisakutaaa, ben kutaa pì lèe kpጀegānda à gጀ kaena. ¹⁴ Ben à gbጀndoò pì bène: Yoasi né Gidiōn, Isaraili borì fጀedaan n̄ è gwe, èe ke pጀ pāndenlo. Luda Midiānጀ kጀn wa bùrao nàne à ḥzī píngi. ¹⁵ Kጀ Gidiōn nanaa pì yā mà kጀn à bጀkጀtenao, à dጀnzi kጀ Diine. Ben à èara Isarailinጀ bùran à bጀ: À fጀe! Dii Midiānጀ nàwe wa ḥzī. ¹⁶ À gጀon wàa do kpጀ basጀroo

pìno kpàate gāli aagō, ben à kuu kōn lo korio kpà n̄ baadea. Ben wà sè té sòt̄sɔt̄ loo pìno guu. ¹⁷ À bēíne: Méé gaa ai n̄ bùra léa. Àgō ma gwaa. Lán á è má k̄e nà, à k̄e le se. ¹⁸ À liga n̄ bùrazi píngi. Tó mapi kōn gbē k̄e aō kúmaon̄ wa kuu p̄e, à a p̄o p̄e se à wii l̄é à be: Dii póm̄e kōn Gidiōn-o.

¹⁹ Gidiōn kōn gōn basɔ̄roo k̄e aō kúon̄ kà bùra léa lezāndo gudākparin̄ k̄o lendek̄na gb̄era gō. Ben aō n̄ kuu p̄e n̄ píngi, aō loo k̄e aō kūnan̄ wìwi. ²⁰ Ben gāli aagō pìno baade a kuu p̄e aō n̄ loon̄ wìwi. Aō sè téno kūna ɔz̄ez̄o, aō kuu k̄e aōe p̄eeno kūna ɔplaan. Ben aō wii l̄é wà bē: Dii kōn Gidiōn-o fēedaam̄e. ²¹ Baade ze a gb̄en̄ ligana bùrazi, ben bùradeen̄ fēe wà l̄é k̄o kōn wiiio aō bàa l̄é. ²² K̄e wà kuu mèn wàa do kp̄é basɔ̄roon̄ p̄e l̄e, Dii tò bùra p̄ideen̄ k̄o dède k̄o t̄ee kōn fēedaao. Zikari pìno bàa l̄e wà t̄à Bet̄esita kōn Zererao ai Abeli Mēla léa Taba kpa. ²³ Wà Nafatalin̄ kōn Asan̄ sisi kōn Manasen̄ n̄ píngi, ben aō p̄e Midiān̄zi. ²⁴ Ben Gidiōn gbēn̄ zì aō gāà Eflaimun̄ gukpiideen píngi, aō bēíne: À pita à gá Midiān̄zi. À zé z̄ñne Yoda bikūkiin̄a ai Bet̄ebara. Ben wà Eflaimun̄ sisi n̄ píngi aō gāà wà zé z̄ñne Yoda bikūkiin̄a ai Bet̄ebara. ²⁵ Ben Eflaimun̄ Midiā kínanc̄ kù gōn̄ plaa, Orebu kōn Zebuo. Aō Orebu d̄e gb̄e sae, k̄e wè be tia Orebu gb̄e. Aō Zebuo d̄e d̄o, guu p̄in̄ wè be tia Zebu geepi'ifēkii. Ben aō èara wà p̄e Midiān̄a. Ben wà kína pìno mì z̄z̄ò wà gāao Gidiōnn̄e Yoda baa kāa kpa.

8

¹ Eflaimun̄ Gidiōn là wà bē: Bóyānzin n̄ k̄ewe lez̄i? K̄e n̄éé gaa zì kā kōn Midiān̄, ben n̄éé wa sisiroo?

Ben aõ wisžzi le pãsípãsí, ² ben à bë́nne: Bón má kë kë kà a pó ūu? A Eflaimunõ geepi kõwena maa de wamøwa Abiezanz geepikékenala. ³ Luda Midia kínanc Orebú kõn Zebuo nàare a ɔzí. Bón ma fõ má kë kë kà a pó ūu? Kè à òíne le, ben aõ pofẽ gbasa à kpàe sa.

Zeba kõn Zalamunao dëdëna

⁴ Gidiõn kõn a gbë gõõn wàa do kpé bascooroonõ kpé wèe peee Midiañõzi, baa kë aõ gbääa bùsa. Kè aõ kà Yodazi, ben aõ bikü. ⁵ Ben à bë Sukodeenõne: À ma gbënõ gba pobleee. Aõ gbääa bùsa bensõ má kpé méé peee Midia kínanc Zeba kõn Zalamunaozi. ⁶ Ben Suko gbënsinõ bë: Zeba kõn Zalamunao gë n ɔzí kõn yó? À kë dia wé n zìkarinõ gba pobleee? ⁷ Gidiõn wèňla à bë: Zaake á ò le, tó Dii Zeba kõn Zalamunao nàme ma ɔzí, mé a ke gyáigyi kõn gbääa lèo. ⁸ Zaa gwe à gaa Peniel, ben à wéé kërmma le dø. Penielideenõ wèala lán Sukodeenõ wèala nàme dø, ⁹ ben à bë́nne se: Tó ma gaa ma su aafia, mé gudäkpaki lezí kë gboro.

¹⁰ Zeba kõn Zalamunao kú Kako kõn ní zìkarinõ gõõn bɔrɔ gëro. Ofantébøe kpa zìkpeee kë aõ gõñon gwe. Aõ fëedadadeenõ gëgà gõõn bɔrɔ baswëedo. ¹¹ Gidiõn laatarinõ zé sè Nɔba kõn Yɔgbæao ofantébøe kpa, ben à sì zìkari pìno té gurɔ kë aõ sà ní zìnda yán. ¹² Midia kína pìno Zeba kõn Zalamunao bàa lè, ben à pëeñzi à ní kükü, ben à tò ní zìkarinõ lèkõa ní píngi.

¹³ Kë Yoasi né Gidiõn bò zìlan èe suu, à bòe Eresi Gbékotozen, ¹⁴ ben à Suko gõkpare ke kù à à làla yázi, ben gõkpare pì Suko gbënsinõ tó këne takadan gõõn baaagõ akuri aweeswëeplaa. ¹⁵ Ben Gidiõn gëa

à Sukodeenɔ lè à bè: Zeba kɔn Zalamunaon yè. A ma lalandi kè yã a bè, Zeba kɔn Zalamunao e gẽ ma ɔzĩ kɔro. É fɔ à ma gbẽ kè n̄ gbääa bùsano gba póbleero. ¹⁶ Ben à wéte pì gbënsi pìnɔ kùkù à n̄ ké gyáigyi kɔn gbáa lèo, aɔ dɔ n̄ mèa. ¹⁷ Ben à gàa à Peniel i gudâkpaki lezí gbòro à wéte gõgbënɔ dède.

¹⁸ Ben à Zeba kɔn Zalamunao là à bè: Gbẽ kè a n̄ déde Tabonɔ dè diamè? Aɔ wèala wà bè: Aɔ dè lán n̄ bàme, aɔ kakana dè lán kínенɔ bà. ¹⁹ Ben Gidiɔn bénne: Ma vñi dadɔnkɔdeenɔn gwe. Tó a n̄ tó yã, kɔn Diio mé a dederø. ²⁰ Ben à bè a daudu Yetane: N̄ fée n̄ n̄ déde. Né pì e a fẽedaa wotoro, vñi à kù, zaake né féteme. ²¹ Ben Zeba kɔn Zalamunao bè: N̄ fée n̄ wa dède n̄ zïnda. Baade kɔn a gbääaomè. Ben Gidiɔn fée à n̄ déde à mɔ kàmbee kè da n̄ lakuminɔ waale bòe.

²² Isarailinɔ bè Gidiɔnnè: N̄ gõ wa mìdee ũ kɔn n̄ boriinɔ. Zaake ríbe n̄ wa bɔ Midiānɔ ɔzĩ. ²³ Ben Gidiɔn bénne: Mé gõ a mìdee ūro, baa ma né. Diin a kí ũ. ²⁴ Ben à èara à bénne: Méé wéé keεawa: A baade swái kè à sìmma kpáma mèn doodo. Midiānɔ ègõ vura swái dana, zaake Sumaila boriinomè. ²⁵ Aɔ bénne: Wé kpámma kɔn nòséo do. Aɔ bisa kpàe, ben baade swái kè à sìmmanɔ dàn mèn doodo. ²⁶ Vura swái kè à gbèkaríma pìnɔ tiisi kà kilo baro, mòkàmbeeñɔ kɔn swáiñɔ kɔn gumusu tẽaa kè Midiā kínanɔ dananɔ kɔn mòkàmbee kè da n̄ lakuminɔ waalénɔ baasi. ²⁷ Ben à pì màsokebɔ ũ à pèe a bë wéten zaa Òfla. Ben Isarailinɔ pápaa kè wà dòzi n̄ píngi, ben à gɔ takutee ũ Gidiɔnnè kɔn à bedeenɔ.

²⁸ Len Isarailinɔ Midiānɔ gbääa bùsa le. Midiānɔ e e wà mì bò dɔro. Ben Isarailinɔ bùsu gɔ kaena

aafia Gidion guro ai wɛ̄ baplaa.

Gidion gana

²⁹ Yoasi né Gidion già à vɛ̄e a be. ³⁰ À négōgbẽ kè à n ínc gɔ̄n baaagõ akurime, zaake à nɔ̄nɔ̄ pari. ³¹ À nɔ̄pɔ̄sɛ̄ vĩ dɔ̄ zaa Sekemu kè à négōgbẽ io, ben wà tó kpàne Abimeleki. ³² Yoasi né Gidion già a zikūmme, ben wà à mira kpàkɔ̄zi kɔ̄n a de pô̄ zaa Ðfla Abieza.

³³ Kè Gidion già gɔ̄, ben Isarailino èara wà pâpâa kè wà dò Baalizi. Ben aጀ tāa kè wè be Baalibaakuwao pè̄e n̄ dii ū, ³⁴ ben Dii n̄ Luda kè à n̄ bó n̄ ibee kè aጀ ligańzi kpa píngianɔ̄ ɔz̄i yā sâ̄ngu. ³⁵ Aጀe gbéké ke Gidion kè wè bené dɔ̄ Yerubaali b̄edeenɔ̄n̄e yā maaa kè à kēn̄ne píngi musuro.

13

Samusī ina

¹ Isarailino èara wà yā kè Dii ḡizi kè dɔ̄, ben Dii n̄ ná Filisitininɔ̄n̄e n̄ ɔz̄i ai wɛ̄ baplaa. ² Ḡgbẽ kee kú Zora, Dani boriime, à tón Manɔ̄a. À naጀ né pâaame, èe né iro. ³ Dii Malaika bò à mò nɔ̄gbẽ pìzi à bè: N̄ ma! Pâaan n̄ ū, n̄ée né iro, m̄ode né n̄ò sí n̄ né i ḡgbẽ ū. ⁴ N̄ làakari ke! N̄ton geepiw̄ē ke í gbâa ke miro. N̄ton t̄è ke blero. ⁵ Né n̄ò sí n̄ né i ḡgbẽ ū. Ḡē tón na né p̄ì miaro, zaake eégõ d̄e Luda p̄ó ūm̄e zaa a iguro. Àmbe eé na Isarailino bɔ̄naa Filisitininɔ̄ ɔz̄i.

⁶ Ben nɔ̄gbẽ p̄ì già à ò a zâne à bè: Luda gbéké mò ma kiia. Tó n̄ à è, à d̄e lán Luda Malaika bà à naasi vĩ maamaa. Méé à la tó mán à bɔ̄nlo, bensõ èe a tó omero. ⁷ À bème mé n̄ò sí mà né i ḡgbẽ ū. À bème màton w̄ē ke í gbâa ke miro, bensõ màton t̄è ke blero, zaake né p̄ì égõ d̄e Luda p̄ó ūm̄e zaa a iguro

ai à wèndi lén. ⁸ Ben Mança wéé kè Diia à bë: N yã nna Dii! Ñ tó gbë kè n̄ zì εara à mó dɔ à yã kè wé ke kõn né pio à ina gberaa dawe. ⁹ Luda Mança yã mà, ben Luda Malaika pì εara à mó n̄gbë pizi gurɔ kè à kú buru. À zã Mança kúo gwero, ¹⁰ ben à kè kpaa à baa lè à gâa à òne à bë: Gôgbë kè bò à mó mazi zì móà kè dœe! ¹¹ Mança fée à té a nañzi. Kè à kà gôgbë pì kiia, à à là à bë: Mbe n yã ò ma naños? À wèala à bë: Mámbee! ¹² Ben Mança à là à bë: Tó n yã pì gâa à kè le, né pì kuuna égɔ dë diamë? Bó zin eégɔ kee? ¹³ Dii Malaika wèala à bë: N nañ gɔ yã kè má òne kûna píngi. ¹⁴ Áton geepi lí póke blero. Áton wéé ke ígbâa ke miro. Áton té ke blero. Agô yã kè má dìenê kûna píngi. ¹⁵ Ben Mança bène: N yã nna, ñ ze gîa ai wà blène bòrɔ kekenne. ¹⁶ Dii Malaika wèala à bë: Baa tó ma gɔ kè, mé n póke blero. Tó n sa'opɔ kè wé ká téen à té kû soru kè, ñ o Diia. Mança e d5 kè Dii Malaikanlo, ¹⁷ ben à à là à bë: N tón diaa? Tó yã kè ñ ò pì kè, wé sáabu kenne. ¹⁸ Dii Malaika wèala à bë: Bóyänzin néé ma tó gbekaazi? Tó bónsaemë. ¹⁹ Ben Mança blène bòrɔ kû à flawa sè à Dii gbâgbão gbë ke musu. Kè Mança kõn a nañ wéé kà wèe gwaa, ben Dii yâbónsaë kè ²⁰ à tò té bò sa'okii pìn à fée musu, ben Dii Malaika fée ténen pì guu à tà musu. Kè Mança kõn a nañ è le, ben að dàe ñ puua.

²¹ Dii Malaika e gâ à mó Mança kõn a nañosi dɔro, ben Mança dɔ sa kè Dii Malaikamë. ²² Mança bë a nañne: Wa gan gweee! Zaake wa wéé sì Ludalë. ²³ Ben à nañ bène: Tó Dii yezi à wa demë, le èe saa kè wá òa kõn flawa síro, le èe yã kènɔ owero bensɔ èe yã pì oðawero.

²⁴ N̄gbë pì né ì gôgbë ū, ben à tó kpâne Samusï.

Né pì bítá kù, bensõ Dii aubarika dàn. ²⁵ Dii Nini nà zïkenaa à guu gurço kè à kú Daninç bùran, Zora dagura kõn Esetaoluo.

14

Samusī nɔseña Filisitiniñ tē

¹ Samusī gäa Timina, ben à Filisitini nénokpare ke è gwe. ² Kè à sù, ben à bè a de kõn a daone: Ma Filisitini nénokpare ke è zaa Timina. À gá à à wetemë mà sé nɔɔ ū. ³ Ben à de kõn à dao bène: Nɔɔ kú n danenç ke n boriinç ténloo? Ben né gá ñ nɔɔ sé Filisitini gefçödeenç tē? Ben Samusī bè a dene: Ñ gá ñ à wetemë dé, zaake nɔkpare pìn má yezi. ⁴ À de kõn à dao e dõ kè yã pì bò Dii kiianlo, zaake Dii e zé wetee à yã mɔ Filisitiniñ neme. Gurço beeaa Filisitiniñ bé wèe kí blee Isarailinçā.

⁵ Ben Samusī e gaa Timina kõn a de kõn a dao. Kè aɔ̄ kà Timina geepi burå, músunç bòrɔ bò Samusizi èe pütää. ⁶ Dii Nini sùa, ben à músu pì kù à kèkɔrè lán wà be blènè bòrɔ à kèkɔrè bà. À póke kúna à ɔzï sɔro. Èe yã kè à kè pì o a de ke a danero. ⁷ Ben à gäa à yã ò kõn nɔkpare pìo, nɔkpare pì sɔ kénè maa.

⁸ Kè à gurçplaa kè, à fée èe gaa nɔɔ pì sé sa, ben à lìe à gäa músu gè pì gwa. Ben à è zónç sà dò à gèa ai aɔ̄ í kè. ⁹ Ben à ñ dàn à à sà gä à wòto èe blee, ben èe taao. Kè à kà a de kõn a dao kiia, à línne aɔ̄ blè, mòde èe oñne kè a bò músu gè guunlo.

Samusī gara gbooto dana Filisitiniñ nene

¹⁰ À de gäa nɔkpare pì kiia, ben Samusī pɔnna póblee kènne lán nɔseri è ke nà. ¹¹ Kè à mò, wà gɔkpareñ sisi gɔn baaakuri wàgɔ kúo. ¹² Ben

Samusī bë́nne: Má gara gbooto ke vĩ mà daare. Ai póblena gurɔ swεεplaaa kè gá papao, tó a fɔ à gara pì bòme, mé bisa kpáawa pii baaakuri kõn utao waa baaakuri. ¹³ Tó ée fɔ à bòme sɔro, ámbe é bisa pii baaakuri kõn uta waa baaakurio kpáma. Ben a᷑ bène: N̄ n̄ gara pì dawe wà ma. ¹⁴ À bène:

Póblee bò pósori guu,
pó nnaa bò pó gbāaa guu.

Ben a᷑e fɔ wà gara pì bòro ai gurɔ aagɔ. ¹⁵ À gurɔ siigɔdee zĩn a᷑ bë Samusī nañne: N̄ ɔndɔɔ ke n zäzi à gara pì bowe. Tó lenlo, wé n kpata kõn n de bëdeeno. Ase a wa sisi le à wa pónɔ síwame? ¹⁶ Ben Samusī nañ e ó dɔɔne à bë: N zamagu! Ñ yemaziro! N̄ gara ke dà ma gbénɔne, bensõ née bomero. Ben à bène: Méé bo ma de ke ma danero. Bó bé à tò mé onnɛe? ¹⁷ Èe ó dɔɔne ai gurɔ swεεplaaa pì gàa à pàpao. À gurɔ swεεplaadee pì zĩ ben Samusī gara pì bònɛ kè à nàkɔrɛa yānzi, ben nɔɔ pì gàa à ò a gbénɔne. ¹⁸ À gurɔ swεεplaadee zĩ ai ɔfántɛ gɔ gá gɛ kpén wéte pì gɔkparenɔ bène:

Bó nnaa bë à dë z̄lala?

Bó gbāaa bë à dë múslua?

Ben Samusī bë́nne: Tó èe kɛ a bú wì kõn ma zùnunuoro, le ée fɔ a ma gara pì bòro. ¹⁹ Dii Nini sùa, ben à gàa Asakelɔni à gɔgbénɔ dède gɔɔn baaakuri à ñ pókásāanɔ pítimma, ben à gàa à kpà gbë kè a᷑ à gara pì bònɛnɔa. Ben à pɔ fɛ à tà a de be. ²⁰ Ben wà Samusī nɔɔ pì kù wà kpà à gbénna kè zè à sae nɔɔ pì ségurɔɔ zĩa.

15

Samusī tésɔna Filisitininɔ buraaa

¹ Kè à kè gurɔ plaa, burapɔnɔkɛkɛgurɔ kà, ben Samusĩ blène bɔrɔ kũ à gàa a nɔɔ pì gwao. À bè: Má yezi mà gá ma nañzi kpé guu. Ben à nɔɔ pì de e à gba zéro ² à bè: Mée daa n yezinlo, ben ma à kpà n gbénnaa. À dãaro maa dëàla. Ñ à sé à gëe ū.
³ Samusĩ bèné: Tó ma yã zaaa kè a Filisitininɔnɛ sa, mégɔ taari vĩ dɔro.

⁴ Samusĩ gàa à gbëngboonɔ kùkù wàa do kpé basɔoro, ben à sè yìyi sòɔɔsɔɔ. À gbëngboo pìnɔ vlāa yìyi kɔa plaplaa, ben à sè pì yìyi ní vlāa pìnɔa.
⁵ À té nà sè pìnɔa, ben à gbëngboo pìnɔ gbàre Filisitininɔ bura. Aɔ blewɛe té kũ píngi kɔn ní blewɛe gbànɔ kɔn ní geepi búñɔ kɔn ní kùkpénɔ píngi. ⁶ Ben Filisitininɔ bè: Dé bé à yã kè taka kewee? Ben wà bè: Samusimɛ, Timina gbë anzure. À anzure pì à nɔɔ sìame, ben à kpà à gbénnaa. Ben Filisitininɔ gàa wà té sɔ nɔɔ pìa kɔn a deo. ⁷ Samusĩ bèné: Zaake á kè le, mé kámma boro ai ma gaa gëe booawa. ⁸ À sì ní té à ní ké dúgudugu, aɔ dëdëna pì gɛ ɔla, ben à gàa à vɛ Etamu gbèwɛen.

Filisitininɔ dëdëna kɔn zaaki gëewao

⁹ Filisitininɔ gàa wà bùra kàe Yudanɔ bùsun, aɔgɔ kpá guula ai Geewa sae. ¹⁰ Ben Yudanɔ ní lá wà bè: Býänzin a mɔwazi kɔn zìozi? Ben aɔ bè: Wa mɔ wà Samusĩ kùmɛ, le wà kene lán à kewee nà. ¹¹ Ben Yudanɔ gɔn bɔrɔ aagɔnɔnɔ gàa Etamu gbèwɛe kiia aɔ bè Samusinɛ: Ñ dɔ kè Filisitininɔ bé wèe kí bleewaroo? Bó yân ní kewee gwee? À wèníla à bè: Pó kè aɔ kèmeeen má kènne. ¹² Ben aɔ bè: Wa mɔ wà n yi wà n kpámmamɛ. Ben Samusĩ bè: À la dame

kè é ma de a zindaro. ¹³ Ben aš bène: Auo! Wé n dero. Wé n yi kōn bāome wà n naíne n̄ ozī. Ben aš à yì kōn bā dufuo mèn plaa aš bò gbewee pì guu. ¹⁴ Kè wà kào Geewa, ben Filisitinino mò wà daàle, ašoe wuu kaaa. Dii Nini sù Samusī, ben bā kè wà à yìo a cōna gō lán zindoo tékūna bā, ben bā pìnɔ zōzōkōrē à cōa. ¹⁵ À zaaki gè dufu geewa è, ben à nàe à sè à gōn wàa scroonɔ dèdeø. ¹⁶ Samusī bë: Zaaki geewan ma gōn wàa scroonɔ dèdeø, zaaki geewan ma n̄ tōtōkōla.

¹⁷ Kè à yā pì ò à yāa, ben à geewa pì zinnna. Ben wà tó kpà guu pìnɔ Geewa sìsī.

¹⁸ Ímii à kù gbāa, ben à wii pè Diizi à bë: N̄ tò mamɔma n zōbleri ma zì blè maamaa, ben né tó mà ga kōn ímio mà lée Filisitini gefōodeenɔ ozī? ¹⁹ Luda Geewa gu zōoto pàra, ben í bòn. Samusī mì, ben à wèndi sù à gbāaa è. Beee yānzin wè guu pì sisi Enakore. À kú Geewa ai kōn a gbāao. ²⁰ Samusī yā gō Isarailinɔne ai wè baro Filisitinino kiblemmanaguro.

16

Samusī Gaza gēkii gbà gborona

¹ Samusī gāa Gaza à kaarua ke è gwe, ben à gè à daeo. ² Wà bë Gazadeenɔne: Samusī kú kè. Ben aš lìga guu pìzi, wè à kpákpa wéte gēkii gwāavī. Aš yìtē gwāavī pìa wà bë: Tó guu dò, wé à deme. ³ Samusī dàe gwe ai lezāndo, ben à fèe à gāa à wéte gēkii gbà kù kōn a lípēe mèn plaaanɔ à wùre kōn à gbāngao ledo. À dà a gān à gāa à zinnna sìsī kè ae dɔ Eblonua musu.

Samusī kɔn Dəlilao

⁴ Beee gbera Samusī yè nɔgbẽ kezi zaa Sɔrẽki guzuren, à tón Delila. ⁵ Ben Filisitininɔ kínanc gáa wà nɔgbẽ pì lè aɔ bène: N̄ ɔndɔ̄ daεzi lε ñ e ñ à gbāa bíta pì asii dɔ̄ kɔn dian wé ke nà wà gbāaa móneø. Tó wa à yì bào wa à gbāaa bùsa, wa baade é n gba kondogi ɔ̄ mèn wàa sɔɔro kpé basɔɔro. ⁶ Ben Dəlila bè Samusīne: N̄ n̄ gbāa bíta asii omε kɔn dian weé ke nà wà n yi bào wà n gbāaa busao. ⁷ À wèàla à bè: Tó wà ma yi kɔn kyā yīlì mèn swεεplaaao, beeé bé eé ma busa màgɔ̄ de lán baade bà. ⁸ Filisitininɔ kínanc mò Dəlilané kɔn kyā yīlì kè èe kori kūrooo mèn swεεplaaa, ben à à yìo. ⁹ À kùrinɔ̄ utεna kpétu, ben Dəlila bè Samusīne: Samusī! Filisitininɔ̄e zenla fá! Ben à kyā pìnɔ kékē lán bà mùna bà, wèè à gbāaa asii dɔ̄ro.

¹⁰ Ben Dəlila bènε: Néé ma lalandi kεε, néé εgεε toomεmε. N̄ omε sa dian weé n yi nà. ¹¹ Ben à bènε: Tó wà ma yi kɔn bà gègete dufu kè wèè zǐ kεo zikirooo, eé ma busa màgɔ̄ de lán baade bà. ¹² Ben Dəlila bà pì sè à à yìo. À kùrinɔ̄ utεna kpétu, ben à bè: Samusī! Filisitininɔ̄e zenlaee! Ben Samusī bà kè dɔ a ɔ̄a pì kékē lán sɔbuba bà. ¹³ Dəlila bènε: Néé ma lalandi kεε ai tia. Néé εgεε toomε. N̄ omε sa dian weé n yi nà? Ben à bènε: Tó n ma mìkã gbāa mèn swεεplaaanɔ kù ñ dà àsan ñ tã, ben n káro pèa, mé busa màgɔ̄ de lán baade bà. Dəlila tò ii à sè, ben à à mìkã gbāa mèn swεεplaaa pìnɔ kù à tã lán bisatãna bà ¹⁴ à káro pèa. Ben à bè: Samusī! Filisitininɔ̄e zenlaee! Ben à vù à àsa pì gà à wùre kɔn a mìkão.

¹⁵ Dəlila èara à bènε dɔ̄: Nεgɔ̄ bee n̄ yemazi,

bensõ nεè ma náane kero nε? N ma lalandi kε à kà gεn aagõ. Néε n gbāa bíta asii omero. ¹⁶ Len ègõ nakõrεea le kõn yã bee takao yãana sai. Èe a zñda busaane ai à gáa à fù menaa à yezi à ga. ¹⁷ Ben à yã kε kú a swεn òne píngi sa à bε: Gεe e na ma mìa zikiro, zaake wà ma ke Luda pó úme. Tó wà ma mì bò, ma gbāaa é bømagu, mé busa màgõ dε lán baade bà. ¹⁸ Kε Délila è à yã kε kú à swεn òare píngi, ben à lékpásã kε Filisitininç kínanoñe à bε: À èara à mó gεn do dø, zaake à à píngi òme sa. Ben aõ èara wà mò à kiia, aõo kondogi pì kúna. ¹⁹ Délila tò ii Samusõ sè a gbála, ben à gøgbε ke sìsi. À à mìkã gbàa mèn swεeplaaa pìñ bò, ben à nà busanaa à gbāaa pì bøn. ²⁰ Délila bε: Samusõ! Filisitininçœ zεnlæee! Ben à vù èe daa é kε lán yãa bà à a zñda bøme. À dø kε Dii a tonlo. ²¹ Ben Filisitininç à kù, wà à wéenç bøbø, ben aõ gáao Gaza. Aõ mògotε gata kpàne, ben wà à dà èe wísi løo kpésiaan. ²² À mìkã pì èara à nà kpaenaa dø à bona gbera.

Samusõ gana

²³ Filisitininç kínanoñ kõ kàkõa le wà ní tää Dagɔni gbägbä, ben aõœ pɔnnaa kεe wèe bε: Wa tää wa ibεe Samusõ nàwe wa ɔzĩ. ²⁴ Kε Filisitininç à è, aõ ní tää sáabu kpà wà bε:

Wa ibεe wa bùsu dè,
à wa gbénç dèdε dúgudugu,
ben wa tää à nàwe wa ɔzĩ.

²⁵ Lán aõ pɔɔ kε nna nà aõ bε: À Samusõ sisi à kõkõ owe. Ben wà à bò kpésiaan à yáadɔziyã kεñne.

Kε wà à zè kpé wesagbanç dagura, ²⁶ à bε gɔkparε kε à à o kúnane: N gámao wesagba kε aõ kpé senanoñ

sae le mà ɔ nanaa mà gbāaa ea. ²⁷ Tāakpe pì pà, gōgbēnɔ kōn nōgbēnɔ kú gwe kōn Filisitininɔ kínanc ñ píngi. Gbē kè aɔ̄ kú kpé pì musu kà gōn bɔrɔ aagɔ̄, kè aɔ̄ mò Samusī kɔ̄kɔ̄ gwa.

²⁸ Samusī wéε kè Dii Luda, ñ tó ma yā dōngu. Luda, ñ ma gba gbāaa ḡen do dɔ̄ le mà ḡee boo Filisitininɔ ma wéε mèn plaaa yā musu. ²⁹ À ɔ nàna wesagba mèn plaaa kè aɔ̄ kpé pì kūna gura súusunɔ̄a, à ɔplaa kú à dooa à ɔzεε kú à dooa dɔ̄. ³⁰ À bè: Ñ tó mà ga kōn Filisitininɔ! À nàε, ben à ɔ ȳipazi kōn gbāao, ben kpé pì gbōro à sì Filisitininɔ kínanc a kōn gbē kè aɔ̄ kú à guunɔ̄ ñ píngi. Gbē kè Samusī ñ déde a gagurɔ̄nɔ̄ pari de gbē kè à ñ déde gurɔ̄ kè à kú wèndiola. ³¹ À dāaronɔ̄ kōn à de b̄edeenɔ̄ mò ñ píngi aɔ̄ à ḡe sè wà tào, ben aɔ̄ à mira kpàkɔ̄zi kōn à de Manɔ̄ p̄o, Zɔra kōn Ɛs̄etaoluo dagura. À yā ḡɔ̄ḡɔ̄ Isarailinɔ̄ne ai wè baro.

**Luda yã takada kõn Bokobaru yão
The New Testament and portions of the Old Testament
in the Bokobaru language of Nigeria**

copyright © 2005 SIM International

Language: Bokobaru

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

c31548a1-5316-53c2-be42-674e0e4c5ae5